

Sygn. akt III PSK 36/22

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa K. K.

przeciwko S. C. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Z. z siedzibą w K.

o wynagrodzenie zasadnicze, za pracę w godzinach nadliczbowych, ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy oraz ekwiwalent pieniężny z tytułu zakupu i eksploatacji odzieży roboczej i obuwia,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 9 lutego 2023 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 25 listopada 2021 r., sygn. akt IV Pa 28/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2020 r., IV P 46/19, Sąd Rejonowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Siedlcach: I. zasądził od pozwanego S. C. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą R. z siedzibą w K. na rzecz K. R. następujące kwoty: a) 8.400 zł brutto tytułem wynagrodzenia zasadniczego za pracę ze wskazanymi w wyroku odsetkami ustawowymi za opóźnienie; b) 17.171,92 zł brutto tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od wskazanych kwot; c) 2.134,07 zł brutto tytułem ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy z

odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty; II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie; III. nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Siedlcach 1.564,17 zł tytułem kosztów sądowych oraz 1.386 złotych tytułem opłaty od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony z mocy ustawy; IV. nadał wyrokowi w punkcie pierwszym rygor natychmiastowej wykonalności do 2.100 zł.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Siedlcach wyrokiem z dnia 25 listopada 2021 r., IV Pa 28/20 w pkt 1. zmienił zaskarżony wyrok: w pkt I w ten sposób, że wyeliminował z niego pkt a); w pkt III w ten sposób, że wymienioną w nim kwotę kosztów sądowych obniżył do kwoty 1.042,78 zł, a wymienioną w nim kwotę opłaty od pozwu obniżył do kwoty 965,30 zł; w pkt 2 oddalił apelację w pozostałej części; w pkt 3 zasądził od powoda K. R. na rzecz pozwanego kwotę 1.585 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie: 1. art. 233 § 1 w związku z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., 2. art. 322 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił występowaniem istotnego zagadnienia prawnego polegającego na potrzebie wyjaśnienia dopuszczalności przyjmowania za własne przez sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, w sytuacji zgłoszenia w apelacji zarzutu sprzeczności ustaleń faktycznych oraz czy w związku z tym wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji nie skutkuje obowiązkiem przeprowadzenia przez sąd drugiej instancji własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu, oraz rozstrzygnięcie, czy wobec braku wszechstronnego przeprowadzenia materiału dowodowego w sprawie Sąd drugiej instancji mógł przyjąć za własne oceną Sądu pierwszej instancji dokonaną na podstawie art. 322 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie punktu 2 i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Siedlcach do ponownego rozpoznania wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym o kosztach zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania. Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Nie przysługuje od każdego orzeczenia sądu drugiej instancji, które nie satysfakcjonuje strony skarżącej. Wnosi się ją do Sądu Najwyższego od prawomocnego wyroku poza tokiem instancji. Jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania musi być uzasadnione istotnym interesem publicznym, w szczególności potrzebą dokonania wykładni przepisów, które jeszcze nie doczekały się sądowej interpretacji albo wywołują wątpliwości interpretacyjne, rozstrzygnięciem istotnych zagadnień prawnych, zwłaszcza o charakterze precedensowym, dotychczas nierozważanych przez Sąd Najwyższy, wreszcie wyeliminowaniem orzeczeń oczywiście i rażąco wadliwych. Wniesienie skargi kasacyjnej doznaje istotnych ograniczeń, pozwalających Sądowi Najwyższemu na wstępną selekcję spraw, które będą merytorycznie rozpoznane (tzw. przedsąd).

Wymagania konstrukcyjne skargi określa art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c., nakładając na skarżącego między innymi obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy w ramach tzw. przedsądu bada tylko powołane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie, zaś cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2

k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, lecz także przy rozpoznawaniu innych podobnych spraw. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Skarżący powinien dostrzec zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por postanowienia: z dnia 29 kwietnia 2021 r., I USK 214/21, LEX nr 3245418; z 29 kwietnia 2021 r., I USK 128/21, LEX nr 3245435; z dnia 29 kwietnia 2021 r., I USK 99/21, LEX nr 3270192).

Zgodnie natomiast z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym

orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Skarżący nie zdołał sprostać przedstawionym wyżej wymaganiom. Sformułowane zagadnienie nie wymaga bowiem pogłębionej analizy, gdyż wielokrotnie było przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego i nie zachodzą żadne podstawy do zmiany sposobu interpretacji art. 378 k.p.c.

W wyroku z dnia 9 czerwca 1997 r., III CKN 58/97 (LEX nr 232811) Sąd Najwyższy przyjął, że założeniem postępowania apelacyjnego jest ponowienie postępowania przeprowadzonego przed sądem pierwszej instancji w granicach wniosków apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.) w stopniu niezbędnym do wszechstronnego zbadania zasadności i legalności zaskarżonego orzeczenia. Postępowanie apelacyjne jest więc ponownym merytorycznym sądzeniem sprawy, wobec czego wyrok sądu apelacyjnego musi się opierać na jego własnych ustaleniach faktycznych i prawnych. Według art. 382 k.p.c. sąd apelacyjny może dokonać ustaleń faktycznych, opierając się na materiale zebranym zarówno w postępowaniu apelacyjnym, jak i postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Poczynione przez sąd apelacyjny ustalenia faktyczne mogą zgodnie z art. 382 k.p.c. być w szczególności wynikiem uznania za własne ustaleń dokonanych przez sąd pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy wskazywał także, że w związku z tym, że postępowanie apelacyjne jest merytorycznym sądzeniem sprawy, wyrok sądu odwoławczego musi więc opierać się na jego własnych, samoistnych ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych, choćby przez odpowiednio jasne stwierdzenie, że sąd odwoławczy przyjmuje ustalenia, czy poglądy prawne sądu pierwszej instancji za własne (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 sierpnia 2001 r., I CKN 375/00, LEX nr 551095; z dnia 9 marca 2006 r., I CSK 147/05, LEX nr 180193 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2008 r., II CSK 119/08, LEX nr 470011).

W sytuacji, gdy sąd drugiej instancji w pełni podziela ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji, nie zachodzi potrzeba ich powtarzania w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji. Wystarczy w takim wypadku odwołanie się do ustaleń sądu pierwszej instancji i przyjęcie ich za własne. Natomiast nieodzowne jest ustosunkowanie się przez sąd drugiej instancji do zarzutów przytoczonych w apelacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 1999 r., II CKN 391/98, LEX nr 523662).

W wyroku z dnia 24 sierpnia 2009 r., I PK 32/09 (LEX nr 548916) Sąd Najwyższy uznał, że zakres zastosowania art. 328 § 2 k.p.c. w postępowaniu przed sądem drugiej instancji, zależy od treści wydanego orzeczenia. W przypadku, gdy sąd odwoławczy dokonuje odmiennych (nowych i innych) ustaleń w stosunku do tych, na których oparł się sąd pierwszej instancji, powinien tę zmianę uzasadnić w taki sposób, aby możliwa była ocena, czy zmiana ta była usprawiedliwiona. Gdy sąd odwoławczy, oddalając apelację orzeka na podstawie materiału zgromadzonego w postępowaniu w pierwszej instancji, nie musi powtarzać dokonanych ustaleń. Wystarczy jedynie jednoznaczne stwierdzenie, że przyjmuje je za własne.

Poglądy Sądu Najwyższego wyrażane w orzecznictwie znalazły odzwierciedlenie w treści art. 387 § 2¹ k.p.c., zgodnie z którym w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji w zakresie wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia Sąd drugiej instancji może ograniczyć się do stwierdzenia, że przyjął za własne ustalenia sądu pierwszej instancji. Wprowadzenie do uzasadnienia takiej formuły nie jest dopuszczalne, jeżeli sąd drugiej instancji

zmienił lub uzupełnił te ustalenia, przeprowadził postępowanie dowodowe lub odmiennie ocenił dowody przeprowadzone przed sądem pierwszej instancji. Uzasadnienie powinno także zawierać ustalenie faktów, które sąd drugiej instancji uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej (pkt 1). Wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa powinno objąć ocenę poszczególnych zarzutów apelacyjnych, a poza tym może ograniczyć się do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne oceny sądu pierwszej instancji (pkt 2).

Z podanych wyżej względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.